

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента

МЕЛЕХ Любомири Володимирівни на дисертацію

БОЄРУ Володимира Сергійовича на тему «Приватний виконавець як

суб'єкт виконавчих процесуальних правовідносин»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

*Актуальність теми дисертації та її зв'язок із науковими програмами,
планами, темами*

Виконання рішення є однією з найважливіших стадій цивільного процесу, яка забезпечує реалізацію ухваленого рішення. Саме на цій стадії втілюється в життя результат правосуддя. Для стійкості правової системи важливо забезпечити виконуваність рішень юрисдикційних органів. Дієвий механізм примусового виконання судових рішень та рішень інших органів є важливим елементом ефективної системи державної влади. Він забезпечує дотримання прав громадян і підприємств, сприяє розвитку ринкової економіки та гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу. Серед завдань судової реформи в Україні є забезпечення реалізації прав усіх зацікавлених учасників публічно-правових відносин. Це завдання може бути виконано лише за наявності дієвого механізму примусового виконання рішень. У 2016 році в Україні було прийнято нове законодавство про виконавче провадження, яке внесло істотні зміни в систему примусового виконання рішень. Зокрема, було запроваджено інститут приватного виконавця та закладено нові засади і принципи примусового виконання. Ці зміни спрямовані на підвищення ефективності примусового виконання рішень, забезпечення прав громадян і підприємств та сприяння розвитку економіки.

Інститут приватного виконання є новим для цивільного процесуального права, тому теоретичні та практичні аспекти виконавчих процесуальних

правовідносин що виникають у виконавчому провадженні викликають жвавий інтерес як науковців-теоретиків, так і практиків.

Дисертаційне дослідження виконане в межах науково-дослідної проблематики кафедри цивільно-правових дисциплін Інституту права Львівського державного університету внутрішніх справ на 2020–2023 роки «Проблеми правового регулювання приватних відносин в умовах гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу» (номер державної реєстрації: 0120U102681).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації

Достовірність та обґрунтованість наукових положень ґрунтується на глибокому аналізі чинного законодавства, обраній методології, всебічним опрацюванням наукової літератури, у тому числі зарубіжної.

Назва роботи гармонійно поєднується з її змістом, положеннями новизни і висновками, створюючи загальне цілісне позитивне враження і є черговим аргументом на користь актуальності дисертаційної роботи.

Автор правильно сформулював мету та завдання дисертаційного дослідження, що своєю чергою надало можливість максимально повно розкрити основний зміст дисертації та зробити висновки, яким притаманні усі ознаки наукової новизни.

Мета дисертаційного дослідження Боєру Володимира Сергійовича полягає у комплексному дослідженні інституту приватного виконавця як суб'єкта виконавчих процесуальних правовідносин, вивченні правових та практичних аспекти діяльності приватного виконавця в Україні, і пошуку шляхів підвищення ефективності його діяльності та системи примусового виконання в цілому. Для досягнення цієї мети в дисертації були поставлені такі завдання: дослідити системи примусового виконання рішень в інших країнах, і визначити місце вітчизняної системи, визначити передумови запровадження інституту приватного виконавця в Україні, розкрити зміст поняття та структури процесуального статусу приватного виконавця, проаналізувати компетенцію

приватного виконавця та на основі цього класифікувати його повноваження, здійснити порівняльний аналіз повноважень приватного та державного виконавця, запропонувати шляхи підвищення ефективності діяльності приватного виконавця на основі досвіду країн Європейського Союзу, окреслити особливості реформування механізму дисциплінарної відповідальності приватного виконавця.

Дослідження базується на комплексному, системному підході, характеризується достатньо високим рівнем наукових узагальнень. Заслугове на схвалення те, що автор використовує у роботі увесь спектр методів пізнання: діалектичний метод та інші загальні і спеціальні методи, що розроблені правовою наукою і практикою: формально-логічний, системно-структурний, порівняльно-правовий, метод моделювання, формалізації й абстрагування тощо.

Структура та оцінка змісту дисертації.

Структура дисертації обумовлена метою, завданнями та авторським підходом до дослідження обраної тематики і складається зі вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг рукопису становить 177 сторінок, з них 146 сторінок – основного тексту, 13 сторінок – список використаних джерел (115 найменувань), 7 сторінок – додатки.

Дисертація Босру Володимира Сергійовича має логічно побудовану структуру. Розділ 1. «Розвиток правового інституту приватного виконання в Україні» присвячений дослідженню системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів та передумов запровадження приватного виконання в Україні.

Розділ 2. «Характеристика процесуального статусу приватного виконавця» присвячений визначенню поняття та структурі процесуального статусу приватного виконавця, дослідженню компетенції приватного виконавця та детальному порівняльному аналізу повноважень приватного і державного виконавця.

Розділ 3 «Удосконалення процесуального статусу приватного виконавця як гарантія виконуваності рішень судів та інших юрисдикційних органів» містить пропозиції щодо шляхів підвищення ефективності діяльності приватного виконавця на основі досвіду країн Європейського Союзу та реформування механізму дисциплінарної відповідальності приватного виконавця, як запоруки забезпечення його незалежності.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Отримані дисертантом наукові результати значною мірою заповнюють прогалини у висвітленні науково-теоретичних і практичних питань, пов'язаних із правовим статусом приватного виконавця. Авторські наукові висновки в цілому відповідають рівню та положенням останніх досягнень теорії і практики у галузі цивільного процесуального права. Зазначене дає підстави для висновку про оригінальність, самостійність та наукову новизну проведеного дослідження.

Низка положень дисертації, які характеризуються науковою новизною, заслуговують підтримки.

Так, слід схвально оцінити здійснену Боєру Володимиром Сергійовичем класифікацію повноважень приватного виконавця в залежності від необхідності вжиття заходів спрямованих на реалізацію цих повноважень, в залежності від їх типу та безпосередньої мети їх реалізації. Запропонована класифікація дозволяє структурувати повноваження приватного виконавця і досліджувати можливі шляхи удосконалення таких повноважень, визначати місце існуючих повноважень, систематизувати їх, вивчати доцільність їх розширення чи звуження, аналізувати прогалини і потреби інституту примусового виконання в застосуванні певних типів повноважень приватних виконавців як суб'єктів виконавчих процесуальних правовідносин.

Заслуговує на увагу пропозиція дисертанта вилучити зі законодавства про виконавче провадження положення про банки, податкові органи та органи казначейства, як про органи, що здійснюють виконання рішень, оскільки вони

не здійснюють примусового виконання рішень у порядку виконавчого провадження.

Цікавою є запропонована дисертантом концепція системи невідворотності виконання, яку можна застосувати до стягнення малозначних грошових сум, що має сприяти розвантаженню системи примусового виконання рішень та одночасно підвищити виконуваність таких рішень.

Окремої уваги заслуговує новаторський підхід до вирішення проблеми розподілу виконавчих документів, які мають низький рівень економічної привабливості для суб'єктів примусового виконання у зв'язку з малозначністю суми стягнення або специфікою виконавчих дій, виконання яких потребує рішення. Запропонована концепція онлайн платформи відповідає загальному вектору руху України до цифровізації адміністративних послуг і може суттєво позначитися на загальному рівні доступу до правосуддя в Україні.

Варто підтримати висновок дисертанта, про необхідність змінити інституційне підпорядкування Дисциплінарної комісії приватних виконавців, вивівши її з підпорядкування Міністерства юстиції України та утворивши її при Асоціації приватних виконавців України.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

У рецензованій дисертаційній роботі не встановлено ознак академічного плагіату, фальсифікації чи інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконання дисертантом представленого наукового дослідження.

Дисертація Боєру Володимира Сергійовича містить посилання на використані ним у тексті дослідження джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, інших відомостей; автором дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано повну і достовірну інформацію про результати наукової діяльності, а також використані методи дослідження.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у тому, що вони зможуть бути використані: у науковій та дослідній діяльності при подальшому зивченні інституту примусового виконання рішень юрисдикційних органів в цілому і статусу приватного виконавця зокрема; у правозастосовній діяльності, насамперед, для вдосконалення організаційно-правових засад діяльності суб'єктів примусового виконання в процесі застосування правових положень, що врегульовують виконавче провадження; у навчальному процесі тощо.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено: в освітній процес Львівського державного університету внутрішніх справ (Акт впровадження результатів дисертації в освітній процес Львівського державного університету внутрішніх справ № 74 від 12 липня 2023 року) та практичну діяльність судів (Акт впровадження в практичну діяльність Козівського районного суду Тернопільської області № 6 н від 12 червня 2023 року та Акт впровадження результатів реалізації дисертації у діяльність ГО «Агенція з питань виконання рішень» № 03.2-56 від 14 червня 2023 року).

Повнота викладу основних результатів дисертації

Основні наукові результати дисертації відображено у 4 наукових публікаціях у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань категорії «Б», 4 тези доповідей на конференціях та науково-практичних заходах. Опубліковані наукові праці в повному обсязі відображають зміст дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи

У цілому, позитивно оцінюючи виконану наукову роботу, вважаємо за доцільне зауважити, що дане дослідження містить положення, оцінки, висновки, пропозиції і рекомендації, які відображають спірні теоретичні позиції або суб'єктивне сприйняття її автором, що спонукає до дискусій з їх приводу, а саме:

1. Проводячи авторську класифікацію повноважень приватного виконавця (стор. 80-95 дисертації), на мою думку типи і підтипи повноважень приватного виконавця потребують додаткової конкретизації та розтлумачення їх сутностей, а також підбору більш ємних найменувань.

2. Дисертант на стор 121 висловлює думку про те, що слід надати ширшої компетенції виконавцям у сфері застосування спонукальних заходів, зокрема прийняття рішень про тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за кордон. По-перше, на мій погляд норма про обмеження боржника у праві виїзду за кордон є дискусійною як така. По-друге, дисертант обґрунтовує свою позицію необхідністю заощадити ресурс органів судової влади, що на наш погляд є недостатнім обґрунтуванням. По-третє, не розкрито механізм роботи такого обмеження за умов, коли боржник матиме право перетину кордону з певними країнами без проходження митного контролю.

Водночас, висловлені зауваження не зачіпають концептуальних положень дисертації Боєру Володимира Сергійовича, оскільки у своїй більшості стосуються дискусійних проблем, не применшують належного рівня проведеного дослідження і не впливають в цілому на позитивну оцінку роботи та на її наукову і практичну цінність

Загальний висновок

Дисертаційна робота Боєру Володимира Сергійовича на тему «Приватний виконавець як суб'єкт виконавчих процесуальних правовідносин» виконана на актуальну тему. За своїм змістом дисертація є завершеною самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові теоретичні положення та науково обґрунтовані результати, що мають важливе наукове й практичне значення. Дисертація виконана на високому науково-методичному рівні, її зміст відповідає обраній темі дослідження та спеціальності у галузі знань 08 «Право». Сформульовані в роботі наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими та всебічно висвітленими.

Таким чином, можна зробити висновок, що дисертація Боєру Володимира Сергійовича на тему «Приватний виконавець як суб'єкт виконавчих

процесуальних правовідносин», відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Боєру Володимир Сергійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарсько-правових
дисциплін Інституту права
Львівського державного університету
внутрішніх справ**

Любомира МЕЛЕХ

